

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravl. prejemov mesečno K 1-90

SLOVENE

Inserati:
Enostopna poltirnata (72 mm):
na enkrat po 15 v
na dvakrat " 13
na trikrat " 10
na večkrat primeren popust.
Poslano in rekl. notice:
enostopna poltirnata (72 mm)
30 vinarjev.
Izhaja:
vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 8. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrške poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Sveta stolica in Italija.

Liberalni in socialnodemokrački listi objavljajo te dni različne večali-menj fantastične vesti o stališču Sve-tega Očeta nasproti tripoliški akciji laškega kraljestva.

Informacije liberalnega časopisja, ki se tičejo Rima, so kakor znano sko-ro v vsakem slučaju napačne in tako tudi v tem. Že apriori je bilo za vsakega poznavalca kurialne diplomacije, ki se odnekad pred vsemi drugimi odli-kuje po skrajni previdnosti in modro-sti, izključeno, da bi bil Vatikan se v kakršnemkoli zmislu izrazil bodisi proti tripol. ekspediciji bodisi zanjo. Vatikan ne more odobravati podjetja, ki se ravnotako malo opira na kakšen pravni naslov, kakor svojčas zavzete Rima; drugič pa bi bilo interesom kato-ličanov in katoliških redov v ostalem osmanskem cesarstvu skrajno v kvar, če bi Vatikan kazal simpatije do itali-janske severnoafriške akcije. Seveda pa se mora na drugi strani ozirati na nacionalna čustva laških katoličanov. Vse to nalaga Sveti Stoliči veliko pre-vidnost in res se zdaj od merodajne strani naglaša, da — govoreno po di-plomasko — varuje Vatikan glede na tripoliško afero najstrožjo rezervno. Čenče liberalnih listov, kako je Sveti Oče za tripoliško ekspedicijo navdu-šen, so gola domišljija različnih časn-i-karskih korespondentov, ki svoje in-terviewe dobivajo na način kakor ga je n. pr. »N. Fr. Presse« svojčas ob smrti kardinala Grusche.

Naša »Zarja« je te dni objavila tudi neki »pogovor« Svetega Očeta z osebo, ki je pa neznana, in v tem pogo-voru se papež Pij X. kar sam odreka takozvane cerkvene države. Na to bi ne bilo vredno odgovarjati, ako bi naši socialni demokrati, ki so menda res tako naivni kakor se kažejo, ne bili potrebni poduka. Sveta Stolica se svo-jim pravicam do cerkvene države for-melno še ni odrekla, in legitimnosti stanja, ki je nastopilo po letu 1870., formalno še ni pripoznala, ampak še vedno povdaja njegovo krivičnost in ne-uznesen položaj, v katerega je vsled tega prišla Sveta Stolica. Na drugi strani pa je Sveta Stolica, kar dokazu-jejo n. pr. tudi nedavno objavljena za-sebna pisma med papežem Pijem IX. in kraljem Viktor Emanuelom I., bila in je še vedno pripravljena, da ponudi kraljestvu prijateljsko roko, da se naj-

de modus vivendi, da na eni strani ne bosta trpela ponos in narodni interes zedinjene Italije, na drugi pa se nemo-teno razvijajo agende Svete Stolice in bo papež užival tisto svobodo, ki mu je za vodstvo cerkvenih poslov nujno po-trebna kakor tudi tisto čast, ki mu kot poglavarju vsega katoliškega sveta gre. Slučaj Ernesta Nathana je poka-zal, da je papež v Rimu ogrožen.

Dozdaj laška vlada še ni pokazala resne volje, da stopi s Sveto Stolico v dogovor, kako bi se sedanje razmerje, ki povzroča neprestane konflikte, ure-dilo, to pa zato, ker stoji laška vlada popolnoma pod vplivom lože in sociali-stov. Toda znajo priti za Italijo še ča-si, v katerih si bo sporazuma z Vati-kanom želela. Bog zna, kaj Italijo, ki ravnozda plove v negotovo prihod-njost, še čaka, tudi se ne ve, kaj bodo še rodile njene notranje razmere, ki so vse kaj drugega, kakor sijajne. Svobo-domiselstvo se moti, če misli, da bo katoliško misel uničilo. Francija kaže, da je to delo zastoj! Vkljub najhujši persekuciji katolištvo v Franciji živi in se celo okreplja, ka-kor kažejo mnoga znamenja. nikdo ne ve, ali se ne bo v romanski inteligenci zopet pojavila katoliška renesanca. Duhovi so z razdiralnim delom svobo-domiselstva na materialnem, intelek-tualnem in moralnem polju nezado-voljni, v srcih najboljših se pojavlja neke vrste romantika, ki h katolicizmu vodi. Zato ni izključeno, da pride čas, ko bo tudi Italija živo začutila potrebo, da se s Sveto Stolicco sporazume. Soci-álnemu in umskemu prevratu, ki bo brezdvomno posledica modernega svobodomiselstva, zna slediti čas, ko se bo to skušalo zopet popraviti in takrat ča-kajo katoliško Cerkev gotovo lepši ča-si, predvsem med romanskimi narodi.

Kar se pa nas tiče, je trditev libe-ralnih in socialnodemokračkih listov, da zahtevamo zopet papežsko državo v prejšnji obliki in da si želimo zlasti vojske med Avstrijo in Italijo, da bi se papežu Rim vrnil, grdo natolcevanje. Katoličani vsega sveta želijo le pame-ten sporazum med Vatikanom in Kviri-nalom, modus pa naj najdeta sama. Težav, ki bi nastale, ako bi papež zopet zavladal nad cerkveno državo v tistem obsegu kakor pred letom 1870. ali še preje, si katoličani nič ne prikrivajo. Vsi katoliški shodi so zahtevali le, da se Sveti Stoliči garantira tako neod-visnost, da se bo Sveta Cerkev svobod-no razvijala.

Vse drugo, kar svobodomiselno in socialnodemokračko časopisje o tem

piše, je laž z namenom razmerje med Italijo in Sveto Stolicco še bolj po-ostriiti.

Laška junaštva.

Lahi so s svojo akcijo pred Tripo-lisem izgubili še tisto malo kredita, ki ga v Evropi imajo. Neglede na način, kako so Turčijo zavratno napadli, je način, kako se vojskujejo, skrajno smešen in kompromitujoč.

Vojska med Italijo in Turčijo se v prvi vrsti po tem odlikuje, da **Lahi ni-majo pravzaprav nobenega nasproti-nika**. Mobilizirali so pa vse svoje brodoge in nič menj kakor 8 bojnih ladij, 8 križark, 35 torpedolovcev in okoli 130 torpedovk, torej 181 ladij preži deloma na par turških za boj ne prav priprav-nih ladij, deloma pa paradira pred Tri-polisem, koder so Turki garnizijo že davnej zapustili! Razum tega imajo Lahi 80.000 mož pripravljenih za eks-pedicijo, so pa sicer mobilizirali tudi svoje čete na severu, ker se nas boje. Koliko bo Lahe to stalo! Turki so zelo pametno storili, da so pustili Lahe, da so tak aparat na noge spravili, sami pa drže malodane roke križem. Turki namreč dobro vedo, da se bo kmalu sklenil mir, ki bo Lahe stal milijone, Turki pa izgube Tripolis, katerega jih ni bila nikoli resna volja braniti.

1. Zdaj pa si oglejmo slavne čine laške vojske. Čisto brez potrebe so se hoteli Lahi odlikovati v jonskem in egejskem morju. Oni so namreč vedeli, da jim pred Tripolisem ne bo treba niti en kilogram smodnika postreliti in da bodo nabudni laški mladeniči pred starimi tripoliškimi šancami še dalje o lovorovih vencih sanjali. Zato je vojvoda Abruški sklenil odlikovati se na južnoalbanskem obrežju. Pomis-limo: slavní mladi vojvoda ima na raz-polago 2 križarki »Vettor Pisani« in »Lombardia«, 29 torpedolovcev, 124 torpedovk in 19 podmorskih čolnov. S to veliko vojsko je napadel 2, reci dva, turška torpedolovca, ki za boj nista bila niti pripravljena, ker za izbruh vojske nista niti vedela in sta se nič hudega sluteč Lahom približala! Potr-juje se tudi, da je nato vojvoda dal iz-kricati nekaj pomorščakov, da snamejo turško zastavo iz torpedolovca, ki je zadel na suho! Ali je slavní vojvoda Abruški — najbolj znan po tem, da se je ženil pri bogati Miss Elkins — po-tem še spustil par strelav proti preve-škim gričem, ni znano, laška vlada to dementira. Da je Lahe pred Prevezo

vodila njihova iredentovska, osvajačna žilica, ki smatra tudi že Albanijo za »corpus subjectum sacro regno Itali-co«, je jasno in se že iz tega razvidi, kako ta čin laška javnost komentira. Ko se je v Rimu raznesla vest o »slavní pomorski bitki pri Prevezi«, so vpili manifestanti: »**Evviva mare nostrum!**« To se pravi, Lahi bi radi, da se nam pot iz Adrije zapre!

Na to seveda avstrijska vlada, ki je sicer presneto potrpežljiva, ni mogla molčati in je laški vladi menda zelo energično svetovala, naj vojvodi Abru-škemu dopove, da nima okoli Albanije nič stikati, če pa bo širil naprej, bodo pred Prevezo priplule avstrijske bojne ladje, ki bi brez dvoma bile sposobne bojevitega vojvoda užugati. **Lahi so nato stisnili rep med noge** in so zdaj tako po notah ponižni, da se jim cel svet smeje. »Bitka pri Prevezi« bo osta-la večna blamaža zedinjenega kra-ljestva.

2. Prav nič manj pa ni smešno laško manevriranje pred Tripolisom. Admiral Aubry je na vsak način hotel bombardirati. Par strelav mora pasti in par bajt se mora v prah zrušiti. Iz nekega obširnega poročila laških li-stov posnemamo, kako grozovito sme-šno je bilo to obleganje Tripolisa. Ko so prišla iz Rima tozadevna povelja, je cav. Lovatelli na poveljniški ladji od-pril krasni sarkofag, v katerem se je nahajala bojna zastava, darovana ladji od rimskih gospa in jo izroči pomor-ščakom, da jo razvijejo na jamboru. »Pomorščaki, razvrščeni v štiri vrstah, jo glasno pozdravijo, in med-tem ko sveti prapor zaplapola v vetru, se odmev navdušenih klicov razširja po daljnem morju. Vsa srca burno bi-jejo v pričakovanju, da se pomerijo s sovražnikom«.

Sovražnik pa se je Lahom smejal, zapustil svoje stare kanone in podrtije in odkorakal lepo v tripoliške oaze. Lah pa je komaj čakal, da bi začel blju-vati smrtonosni ogenj na kup tripoliške ilovice. Laške ladje so zavzele naj-različnejše bojne pozicije, čakale po-velja, in konec vseh koncev je bil, da so mogle čisto nemoteno pripluti blizu obrežja, izkricati svoje vojake in med »nepopisnim navdušenjem« razviti na guvernerjevi palači laško trikoloro, kakor poroča radiotelegram iz angle-ških ladij.

To je bilo drugo laško junaštvo.

3. Zelo imenitno je končno dejstvo, da **Lahi še danes nimajo zbranega eks-pedicijskega zbora**, ki ga mende že me-sece in mesece pripravljajo. Zanesljiva

LISTEK.

Izpod Kuma.
(Dr. Leopold Lénard.)
(Dalje.)

Nežika je bila krepka in zdrava do pozne starosti. K nam je prihajala večkrat ob sobotah zvečer, da je prenočila in šla drugega jutra k prvi maši. Po-tem je še čakala pri nas na deseto ma-šo, dobila kosilo ter se vrnila domov. Bila je namreč silno skopa in ni dala nikdar krajcarja za svoje potrebe.

Ko je bila menda že pri sedemdesetih letih, je nekega jutra vstala, se oblekla ter odpravila v cerkev. Bilo je prvič, da ni storila po svoji navadi. Dru-gače je namreč vsako jutro šla najprej v hlev, opravila svojo živino, potem še gospodarjevo in nato šla po svojih opravkih. Domačim se je takoj čudno zdelo, da je po tolikih letih sedaj naen-krat odstopila od svoje navade. Šla je v cerkev k maši in k spovedi, potem se je pa vrnila domov, zaprla v svojo sobo in vlegla v posteljo.

Čez nekaj časa je prišel gospodar ter jo vprašal, če bo opravila svojo ži-vino ali pa naj jo opravi on? Ako je

bolna, naj ostane v postelji ter ji bodo prinesli jesti in oskrbeli živino. Nežika je pa odgovorila, naj puste njeno živino pri miru ter se ne brigajo zanjo. Vstala bo takoj, si skuhalo kosilo in oskrbela vse. Gospodar jo je pustil, Nežika pa ni vstala. Zopoldne je prišla Cemkovka in jo isto vprašala. Nežika ji je pa odgovo-rila, kakor poprej gospodarju ter jo iz-gnala iz sobe.

Tako je ležala Nežika cel dan brez jedi in pijače. Drugega jutra pa ni več vstala. Cemkovi so poslali po brata in sestro Nežike. Brata je imela Nežika rada, sestre pa ni nič kaj marala. Pri-šla sta oba.

Drugega dne je prinesla Cemkovka Nežiki mleka, da bi ga izpila. Pokusila ga je nekoliko. Cemkovi so spoznali, da ne bo več dolgo ter so poslali po gos-poda.

Nežika je imela starega, ogromne-ga mačka, edinega svojega priatelja. Dotičnega jutra, ko je prvič zbolela, je prišel maček k nji, ko se je oblačila, vsedel se je na posteljo ter jo nepresta-no gledal. Ko je šla Nežika v cerkev, je stopila mimogrede v kuhinjo k Cem-kovki, da bi ji sporočila, kam gre. Ma-ček je šel za njo v kuhinjo in ko je za-prla vrata ter ga ni pustila za sabo, je kričal pred vratmi ves čas, dokler ni Nežika prišla ven. Potem je šel za njo do

razpela na razpotju. Tam se je vsedel ter čakal, dokler se ni Nežika vrnila iz cerkve, nato jo je pa spremil domov, šel v njeno sobo ter se vsedel k njene-mu zglavju. Ves čas, dokler je Nežika ležala, se maček ni ganil z mesta.

Cemek je prišel k Nežiki ter jo vprašal, če naj oskrbi njeno živino? Bolnica mu je pa spet odgovorila z osornim glasom, naj se je ne dotakne, bo že sama vse opravila, takoj ko bo vstala. Nato ga je vprašala, zakaj je na-redil zanjo krsto, ko še vendar ne mi-sli takoj umreti?

Cemek ji je odgovoril začudeno, da ni delal nobene krste.

»Saj ste ravnokar šli in potrgali deske s stropa, ker niste imeli drugega lesa pri rokah, da bi mi zbil krsto,« od-vrnila je bolnica. »Pa še kako hiteli ste.«

Cemek je spoznal, da se bolnici blede ter je šel iz sobe oskrbet njeno živino. Samo maček je ostal pri bolnici in žalostno kričal. Ko je nekoliko po-zneje prišla Cemkovka spet v sobo pre-podit mačka, da ne bi motil bolnice, je bila ta že mrtva. Poklicala je moža in ta je hitel nasproti gospodu povedat jim, da je že prepozno in da se lahko vrnejo.

Med tem je zapadel visok sneg in mizarja ni bilo mogoče dobiti. Moral je

torej Cemek sam narediti krsto. Ker ni imel pri rokah drugega lesa, je od-trgal nekaj desk od stropa ter zbil iz njih krsto za Nežiko.

Nikogar ni bilo pri Skoporčevi Ne-žiki, ko je umirala. Takoj po njeni smrti je pa prišla v sobo njena sestra, vzela ključke od vseh omar in predalov, od še gorkega telesa ranjke sestre ter pričela stikati za denarjem. V nekem predalu je našla zakopano v pšenici nogovico polno tolarjev, drugje spet odrezane in zavezane žepce z denarjem, zakopane pod staro šaro. Po vseh pre-dalih in po vseh luknjah je bil denar in Nežikina sestra je z mrzlično hi-trostjo pobrala vse.

Potem so prišli drugi ljudje, pre-oblekli Nežiko ter jo položili na oder. Maček je bil ves čas pri mrliču na po-stelji in ko so jo ljudje dvignili, da bi jo preoblekli in položili na oder, se je maček razljutil in z vso srditostjo zaga-njal vanje. Morali so ga pregnati s silo. Potem je pa šel in se vsedel pod oder, ter tu čepel brez jedi in pijače, dokler je ležala nad njim ranjka Nežika. Ko so jo pokopali, se je maček vrnil v so-bo ter ves čas sedel pred omaro in se zakadil v vsakega človeka, kdor je pri-šel v sobo. Da ne bi še zgodilo nesreče kakšnemu otroku, so morali mačka ustreliti.

poročila skoro soglasno trdijo, da je laška vlada imela ta načrt, da bi v istem trenutku, ko laške bojne ladje zbombardirajo Tripolis, se mogel tudi sat en del ekspedicijskega zbora, ki bi v ozadju na transportnih ladjah čakal, izkrcati. Toda do danes še niti ena transportna ladja z enim samim vojakom ni stalijskih pristanišč zapustila.

To se vidi, kako izborna je bilo vse »pripravljeno«!

Kaj še pride!

Italijansko-turška vojska.

V TRIPOLISU.

Turki se utrdili za mestom Tripolis.

Iz Malte poročajo: Turška posadka, ki je, kakor znano, zapustila mesto, se je utrdila za mestom. Turški vojaki čakajo, da jim prihitijo na pomoč 60.000 Arabcev, ki so oboroženi z Mauserjevimi puškami.

Italijanska ekspedicija.

Iz Sirakuze se poroča v Rim, da je odplulo pet prevoznih parnikov v Tripolis. Vozijo vojake, orožje, strelivo, konje in živila. Prevozne ladje spremenjajo bojne ladje in torpedovke. Iz Neapelja se potrjuje vest, da se pripelje laški kralj, ki bo pozdravil laške vojake, predno se odpeljejo v Tripolis. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Rima, da se 3. in 4. t. m. odpelje italijanska ekspedicija v dveh oddelkih v Tripolis. Ekspedicija je sestavljena iz čet rimskega, florenškega in neapeljskega armadnega zbora.

Priloge Italije in razpoloženje prebivalstva.

Iz Rima se poroča: Socialiste je pričelo delavno ljudstvo jako sovražiti, ker so protestirali proti zasedi Tripolitani. Boje se zgodi, da se navdušenje za vojsko ohladi, če se že itak visoke cene vseh potrebščin še povišajo. Rimski diplomatični krogi so bili zelo presenečeni, ko se je razširilo poročilo, da so Italijani izkrcali vojake v Prevezi. Bali so se zapletljajev na Balkanu. Dne 1. t. m. se je odpeljalo iz Rima zopet več vojaških vlakov. Velikanska množica jih je pozdravljala. Sorodniki vojakov so se s solzami v očeh ločili od svojcev. Vojaških transportov je umevno zelo veliko. Po raznih pristaniščih se vedno pripravljajo ladje za prevoz vojakov in vojnih potrebščin. Mornariško ministristvo dobiva vedno brezžične brzojave z ladjami v Sredozemskem morju. Vlada strogo cenzurira vsa poročila o vojaških operacijah.

Laški socialisti za vojsko.

Dne 2. t. m. so demonstrirali v hiši ministrskega predsednika Giolittija za vojsko. Demonstracije so se udeležile vse stranke, tudi socialno-demokratska.

Kako so prišli Lah pred Tripolis.

Iz Catanijske se poroča: Neki častnik je dobil v Augusti pismo nekega častnika oklopnice »Roma«, ki opisuje sledeče dohod laškega brodograja pred Tripolis: Dne 23. t. m. smo zapustili z ladjo »Spezia« Tripolis. Čez dva dni smo se pripeljali na Malto in pričeli križariti pred Tripolisom. Dva dneva sta bila popolnoma mirna. Opolnoči med sredo in četrtkom minulega tedna smo bili alarmirani. S poveljniškega mostu se je ukazalo: Razvijte bojno zastavo. Vozili smo z zaprtimi lučmi nekaj milj oddaljeni od obrežja. Zagledamo mesto Tripolis, ki je bilo le slabo razsvetljeno.

Nežikina sestra je pobrala torej denar, potem je pa šla okrog vseh domačih ljudi ter je govorila vsakemu:

»Denar sem jaz pobrala, pa ni treba bratu povedati. Mu bom že jaz nekoliko dala, kakor je prav, njemu pa ni treba vedeti, koliko je bilo. Saj bo še tako dovolj dobil, ker si bova razdelila Nežikino blago. Tu imaš goldinar, da boš molčal.«

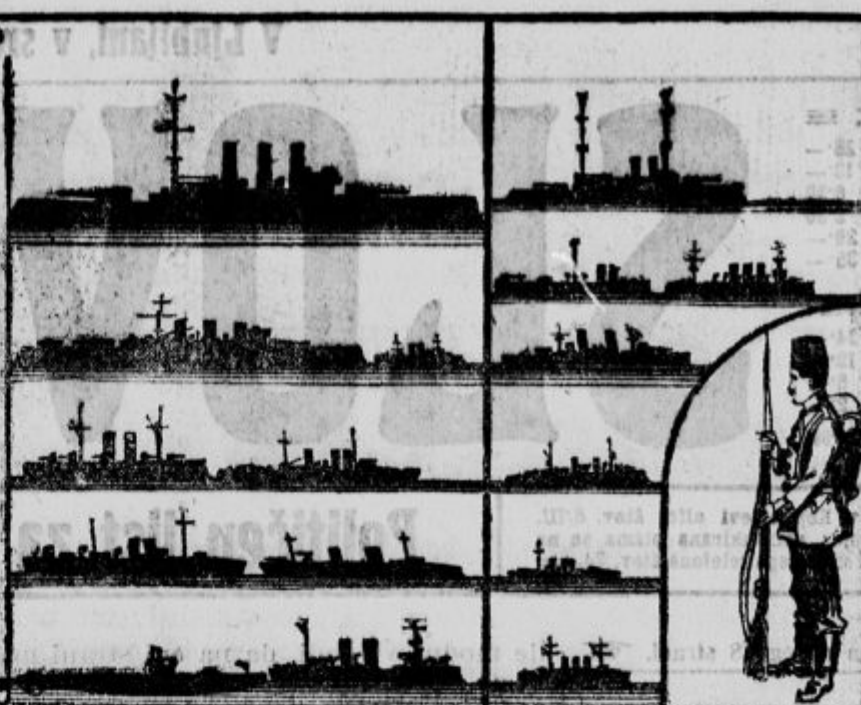
Tako je hodila okrog vseh ljudi, vsakemu pripovedovala, da je denar vzela in vsakemu dajala tolar, da bi molčal. Z doma je šla potem po celi vasi in od tod dalje po fari. Kogar je srečala, vsakemu je pripovedovala isto. Šla je tudi k gospodu župniku naročit pogreb. Tudi tu je začela pripovedovati, da je pobrala denar in ponujala župniku tolar, da ne bi tega povedal bratu. Župnik jo je pa ozmirjal in zapodil. Predno je bila osmina, je že razmetala vse.

Brat se je pričel potem kregati, kdo je vzel denar, ter je dolžil sestro. Prišlo je do hudih preprirov in celo do tožbe, opravič pa le ni ničesar, prvič ker ji ni mogel naravnost dokazati, potem pa tudi, ker je denar že razmetala. Razdelila sta si še blago ter ga razprodala, potem se pa vrnila vsak v svojo službo k staremu delu.

Vojsna moč Italijanov: 3.403.505 mož.

Italija,

8 linijskih ladij
16 oklopnih križark
2 topničarki
5 križark
20 torpednih rušilcev
36 visokomor. torpedovk
43 torpedovk
16 podmorskih čolnov
24 železnih in special. ladij.

Vojsna moč Italije in Turške na kopnem in na morju.

Vojsna moč turške armade:

1.663.000 mož.

Turška,

4 linijske ladje
3 obrežne oklopnice
2 križarke
24 topničark
12 torpednih rušilcev
15 torpedovk
7 specialnih ladij

Poveljnik ukaže, da se izpusti čoln v morje. Čoln kmalu izgine. Opolnoči je namreč brzojavilo mornariško ministristvo, da je že 24 ur v pristanišču Tripolisa turška ladja »Derna«. Poveljnik je ukazal častniku, ki se je odpeljal s čolnom, da naj dožene, če se »Derna« res nahaja v pristanišču. Častnik je, ko se je vrnil, poročal, da se nahajajo v pristanišču zgolj trije parniki, in sicer turška štacijska ladja, italijanski parnik »Herkules« in parnik »Tormak« z nemško zastavo. Parnik »Tormak« je bil »Derna«. »Roma« je nato zopet križarila po morju. Ob 2. zjutraj so bili pozvani poveljniki posameznih ladij na admiralno ladjo »Garibaldi« k raportu. Med posvetovanjem se pripelje mimo »Herkules«. Poveljnik »Herkulesa« izroči kontreadmiralu dva zavoja pisem, med njimi pismo laškega konzula Gallija, ki obvešča admiralu, da se je pripeljala turška transportna ladja »Derna« z napačnim imenom in z nemško zastavo v pristanišče, kjer že 24 ur izkrcava orožje in strelivo. Vse ladje laške eskadre so nato razobesile bojno zastavo in demonstracija brodograja se je pričela. Zjutraj so se ladje približale utrdbam z naročilom, jih razrušiti pri najmanjšem odporu. Ladje so ostale več časa v bojnem redu in čez pristanišče Tripolis je bilo razglašeno bojno stanje. Dve ladji sta izkrcali težke topove. Strategično važne točke so že utrjene.

Laška ekspedicija popolnoma pripravljena.

Priprave za ekspedicijo v Tripolis so popolnoma pripravljene. Pomožnemu brodograju poveljuje kontreadmiral Ricci.

Italijanski rezervisti zapuščajo Nemčijo.

Iz Kolina se je odpeljalo veliko laških rezervistov v Italijo.

NA MORJU.

Turške priprave za brambo obrežja.

Iz Soluna se poroča, da so pričeli Turki priprave za brambo obrežja. Luč svetilnika v Kassandri so ugasnili. Težke topove so pripeljali v Karburnu in zaprli ponoči pristanišče. Vojni minister je ukazal, da morajo pripraviti poveljniki v Solunu, Skopljah in Košani živeti, in sicer v Košani za 30.000, v Skopljah za 50.000 in v Solunu za 100 tisoč mož.

To je povest o Skoporčevi Nežiki. Čisto vsakdanja in čisto navadna je, vendar se krije v nji odlomek zgodovine našega naroda.

Velikokrat nas je obiskavala tudi Stuckova Johanca, in zlasti mladina je imela z njo mnogo zabave, dasiravno so starši bili vedno nejevoljni, ako smo se iz nje norčevali in jo vlekli. Revica je bila namreč nekoliko slaboumna. Pri Stuckovih je bilo troje sester. Ena je ostala na posestvu, drugi dve sta pa dobili vsaka po petsto goldinarjev. Starejša sestra je vzela nekega človeka tam od one strani, ki je prinesel na posestvo tisoč goldinarjev. Ko se je pa oženil in spoznal razmere, v katere je prišel, se je prijel za glavo ter pričel javkati:

»O moj tavžent, kam sem prinesel moj tavžent!«

Zena mu je pa odgovorila:

»Kaj bo tvoj tavžent! Kaj pa moja glava? Ali moja glava ni nič vredna? Ko bi jaz nesla svojo glavo v mesto, aj? ...«

Johanci, ki je bila slaboumna, je sestra razložila:

»Ako ne boš tirjala svoje dote, boš smela domov hoditi spat. Jest si moraš iskati na drugje.«

(Dalje prihodnjič.)

Kaj je s turškim brodograjem.

Nasproti vsem poročilom, da se je povrnilo turško brodograje polnoštevilno v Dardanele, zatrjajo zasebna poročila, da manjkajo vsaj štiri ladje. S tem seveda še ni utemeljena domneva, da bi se bila vršila pomorska bitka med laškimi in turškimi bojnim brodograjem. Turki so mogoče ladje, ki se niso vrnile, določili za kako drugo službo, kakor za varstvo mest, za lov na laške trgovske ladje ali pa za nameravano turško ekspedicijo v Eritrejo.

Laške trgovske ladje zasledovale turške torpedovke.

V Rdečem morju zasledujejo turške torpedovke laške trgovske ladje. Več laških trgovskih ladij se je iz strahu pred turškimi torpedovkami vrnilo v pristanišče Mussanah.

Zaplenjene turške ladje.

V Brindisi sta pripluli dve zaplenjeni turški ladji, ki sta vozili strelivo, konje in živila. Ljudstvo je laške mornarje burno pozdravljalo.

Turki zaplenjujejo laške ladje.

Iz Carigrada se poroča: Italijanski parnik »Ernesto Hardy« so Turki zaplenili in prepeljali posadko v Karvan. Nadalje so Turki tudi zaplenili laški parnik »Ernesto Hardy« in posadko prepeljali v Cavale.

Poštni parnik ušel turškim torpedovkam.

Poštni parnik »Mafetta« je obkolilo minuli teden pet turških torpedovk. Parniku se je posrečilo s polnim parom uiti.

Bojno stanje v Brindisi. Varstvena služba v Neapelju.

V Neapelju so uvedli varstveno službo. Pristanišče stražijo topničarke. Osnovni so tudi drugo brodograje torpedovk. Lah se namreč boje napada turških torpedov. V Brindisi so proglašili bojno stanje.

Laške ladje v Carigradu.

Laške ladje, ki se pripeljejo v Carigrad, imajo vse izključno nemške zastave razvite.

NA BALKANU.

Prekinjene zveze s Prevezo.

Iz Janine se poroča: Prekinjene so vse zveze z Janino. Prebivalstvo in oblasti so zapustile mesto.

Prot Lahom v Solunu.

Veliko Lahov je že odpovalo iz Soluna, dasi vlada še Italijanov ni izgnala. Širijo se namreč govorice o nameravanih nasilstvih in o grožnjah prebivalstva. Na povelje vlade so Lahe na orientalski železnici odpustili. V Solunu obstoječe laške šole izpremene v turške.

Bulgarski socialni demokrati proti Turčiji.

V Sofiji so napovedali socialni demokrati shod, na katerem se sklene resolucija, da naj se vzame Turčiji pravica in dolžnost stražiti morja ob Balkanu, ker je Turčija za to preslaba.

Grki nameravajo mobilizirati.

Grška vlada se najbrže odloči, da mobilizira grško armado kljub turškim zatrditvam, da koncentracija turških vojakov ob grški meji ni naperjena proti Grški. Ministristvo se je posvetovalo o mobilizaciji, a vprašanja še ni rešilo. Ruska vlada radi koncentracije turške armade ob tesalski meji ni protestirala, marveč poziva k miroljubnosti balkanske države.

Grška pozvala pod orožje rezerviste.

Grški ministrski svet je sklenil, da se pozovejo pod orožje rezervisti letni-

ka 1909, češ da se morajo zasedsti izpraznjena policijska mesta.

Protilaški boj kot v Turčiji.

»Westminster Gazette« poroča iz Carigrada: Kljub odlokom vlade se pričinja boj kot laškega blaga po celi Turčiji. Turška vlada je odpustila vse laške delavce, ki so bili v njeni službi. Rima: Italijanska vlada se ne protivi velevlastim, ki posredujejo za mir. Nasprotno ji je mogoče posredovanje ljubljano. Iz Pariza se poroča: Če se posreči posredovanje med Italijo in Turčijo in se sklene premirje, bi Turčija umaknila svoje vojake iz Tripolisa in izročila mesto italijanskim oblastim.

Srbija kliče pod orožje rezervne častnike.

Srbski uradni list objavlja oklic, ki poziva na enomesečno orožno vajo meseca oktobra in novembra častnike, ki služijo v rezervi.

TURKI ZASEDEJO ERITREJO.

Iz Carigrada se poroča: Turška vlada je ukazala svoji armadi v Džemenu, da naj zasede pod varstvom turškega brodograja Eritrejo.

OGRI IN POLJAKI ZA TURKE.

Ogrski vojaki se priključajo turški armadi.

Budimpeštanski turški generalni konzul Ahmed Mutar beg se je vrnil z Dunaja v Budimpešto. Na Dunaju se je udeležil važnih posvetovanj turškega poslanstva. Razpravljali so tudi, kakšno stališče da naj zavzame generalni konzul nasproti mnogim prostovoljcem, ki se priključajo vsak dan, da vstopijo v turško armado. Prosilo je celo več honvednih častnikov za dovoljenje, da se smejo udeležiti vojske. Prostovoljci so pozvani, da naj se zglasev terek, ko se vprašanje reši. Če se prostovoljci sprejmejo, jih prevozi v malih skupinah v Solun. Generalni konzul sestavlja seznam tistih vojni dolžnosti podvrženih turških podanikov, ki stanujejo na Ogrskem. Preskrbeli se jim bodo potni listi in prepeljali v Turčijo.

Poljaki za Turke.

Iz Krakova se poroča: »Kurjer Codzienny« objavlja oklic na poljsko mladino, ki naj vstopi v zbor poljskih prostovoljcev, ki bi podpirali Turke proti Lahom. Popoldne se je že priglasilo uredništvu 48 mladih mož iz Rusije, Poljske in iz Galicije.

AVSTRO-OGRSKA IN LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Važne avdicence pri cesarju.

Cesar je zasljal 3. t. m. grofa Aehrenthala, za njim pa avstro-ogrškega poslanika v Rimu, Mereya.

Angleži o vlogi Avstro-Ogrske.

Iz Londona se poroča: Postopanje Italije je tudi londonske vladne kroge zelo vznemirilo. »Westminster Gazette« piše: Ne smemo se čuditi, če je Avstro-Ogrska vznemirjena po dogodkih v Albaniji. Italijanske izjave o njenem postopanju v Jonskem morju so sicer korektnost s strateškega stališča, a skrb, da povzročijo lahko vstajo v Albaniji, lahko izpremeni Lahom prijazno stališče Avstro-Ogrske. Italija riskira, da dobi Tripolis za ceno polne izključitve iz Albanije. Nemčija je svoje prijateljstvo Italiji pokazala, ker je prevzela varstvo laških podanikov v Turčiji. Če hoče imeti Italija protektorat v Tripolisu, mora plačati materialne in socialne odškodnine.

PREMIJERJE MED LAHI IN TURKI.

Iz Carigrada se zasebno poroča: Turčija, vznemirjena po stališču balkanskih držav, je sklenila, da pozove Italijo brez posredovanja kake druge

Zemljevid krajev, kjer so se vršili laško-turški pomorski boji.

velevlasti, da naj se sklene premirje. V premirju naj se prično mirovna pogajanja na podlagi laškega ultimata. Turčija bi se zadovoljila s suvereniteto v Tripolisu in bi sprejela od Italije odškodnino. Italija bi tudi pritrdila povišanju carine in obdavčenju laških podanikov. Turki čakajo še, kako se odloči mladoturški odbor. Nemčija sicer še posreduje, a brez uspeha.

Sporazum se kmalu sklene.

Iz Rima se poroča: V zadnjih 12 urah se je izdatno izboljšalo upanje, da se kmalu sklene mir in sicer po posredovanju Nemčije.

Najnovejši predlogi Italije Turčiji.

Iz Carigrada poroča list »Neologos«: Najnovejši predlogi Italije Turčiji so: Tripolis in Bengazi vojaško in civilno upravlja Italija po namestniku, ki ga predlaga Italija Turčiji. Italija je pripravljena, da plača gotovo odškodnino, da dovoli odpravo kapitulacij in da garantira integriteto Turčije. Če te predloge odobri turški ministrski svet, se nemški poslanik Marschall takoj poda v Berlin, da pospeši pogajanja.

Pred zasedbo Tripolisa pogajanja izključena.

Z Dunaja poroča dobro informiran Lah, da je akcija laškega brodograjskega imela namen zabraniti napade na transporte in na odprta mesta. Dokler ne bodo Lah izkrcali svoje armade v Tripolis, ni misliti o srpavni akciji. Takoj ko izkrcala Italija vojske, je pa pripravljena se pogajati.

Avstrijska diplomacija in pravna akcija.

»Wiener Allgemeine Zeitung« sodi, da zdaj ni misliti na pravno akcijo kake velevlasti med Turki in Lah. Čas za to bo, ko bodo vojaške akcije bolj razvite, kakor so sedaj.

Nemški cesar posreduje.

Dunajska »Politische Korrespondenz« poroča iz Carigrada: Uradni turški krogi zatrjujejo, da dela nemški cesar Viljem na poravnavo turško-laškega spora. Upajo, da se uspeh kmalu pokaže. Turška vlada je ukazala, da naj se strogo gleda na to, da se v provincah ne bo motil red in mir.

Nemški cesar priporočal Turčiji, da naj sprejme laški ultimat.

»Daily Mail« poroča iz Carigrada: Nemški cesar je Turčiji brzojavno priporočal, da naj Turčija sprejme pogoje laškega ultimata in pristavi, da bo Nemčija tudi v bodoče pomagala Turčiji.

Za omejitve laških akcij.

Carigradski list »Sabah« poroča: Dve velevlasti, med njimi tudi Avstro-Ogrska, sta prijateljsko svetovali italijanski vladi, da naj Italija omeji akcijo v Tripolisu in na Jadranskem morju.

Lahi o posredovanju Avstro-Ogrske in Nemčije.

Iz Rima se poroča: Iz različnih znakov se sklepa, da hočeta Avstro-Ogrska in Nemčija uvesti v Carigradu posredovalno akcijo. Intencije italijanske vlade glede na eventualne prijateljske intervencije so znane. Italija mora čakati, da stavi turška vlada določene predloge in da za nje primerno jamči. »Frankfurter Zeitung« pa poroča iz

Premirja še ni, a orožje počiva.

Neki diplomat v Parizu je sedanjí položaj prav dobro sledeče označil:

Premirje se še ni sklenilo, a orožje počiva. Prepričano je vse, da Turki prepuste Italiji Tripolis, ne da bi se upirali z orožjem. Zahvaliti se morajo Lah za svoj uspeh vplivu Avstro-Ogrske in Nemčije v Carigradu. Zdi se, da se Turčija ne bo upirala izkrcanju Lahov v Tripolis.

Rusi in laško-turška vojska.

Iz Peterburga se poroča, da dela Rusija na to, da bi posredoval Taft med Lah in Turki. Rusija je odklonila posredovanje. »Novo Vreme« poroča, da bi Rusija takoj izpremenila svoje stališče, če bi se vojno pozorišče preneslo na Balkan.

JAPONCI HVALIJO LAHE.

Lahi so lahko zadovoljni. Z njih nastopom se namreč strinjajo Japonci. Medtem, ko drugi svet obsoja Lahe, pa piše japonsko časopisje, da ima Italija pravico vsled preoblike svojega prebivalstva zasesti in si izbojevati nove znamenarjene pokrajine.

PRODAJA KRETE GRŠKI.

Iz Carigrada se poroča: Prejšnji turški finančni minister Djavid beg je predlagal mladoturškemu odboru, prodati Kreto Grški za primerno denarno odškodnino.

RAZNA POROČILA.

Angleži vznévoljeni.

Angleži so zelo nevoljni na vojsko, ker je njih trgovina zelo oškodovana v Levanti osobito glede na promet žita in petroleja iz črnomoških pristanišč. Boje se, da bi Lah smatrali kot konterbando blago namenjeno v turška pristanišča.

Koliko hočejo plačati Lah Turkom.

»Times« poročajo, da je voljna Italija plačati Turkom za Tripolis 60 milijonov frankov.

Londonski lordmajor o vojski.

Londonski lordmajor je izjavil poročevalcu lista »Zeit« o laški napovedi vojske Turčiji: Nekaj strašnega je, da sme država državi napovedati vojsko v 24. urah. Razočaran mora biti človek, da se povrne krščanska dežela po 2000 letih krščanstva k barbarizmu in k krvožitju. Italija se sicer lahko pritožuje, a podvreči bi se morala mednarodnemu mirovnemu razsodišču.

DELOVNI PROGRAM VLADE.

Glede delovnega programa avstrijske vlade za sedanje parlamentarno zasedanje se poroča:

V prvi vrsti gre za štirimesečni budgetni provizorij, ker rednega proračuna do decembra zopet ne bo mogoče rešiti. Samo na sebi je zlo, da se na ta način skrbi za državno gospodarstvo. Druga točka so brambne predloge. V tem oziru bo prišlo le do prvega branja, ker se Ogrska z rešitvijo tega vprašanja nič ne mudi. Tretja točka so odredbe zoper draginjo. Tukaj bodo socialni demokrati seveda z vsjo silo butili na dan s svojimi demagoškimi frazami in predlogi. Vlada hoče v prvi vrsti zvišati plače državnim in železniškim uslužbencem in sicer še pred 15. oktobrom.

V to svrhu bo pa treba že v tem zasedanju skleniti nove direktne davke, katerim se na noben način ne bo mogoče izogniti, ker država za povišanje plač nima pokritja.

Kar se tiče reforme poslovnika, se definitivna reforma ne bo mogla skleniti, ampak bo treba sedanjoprovizorijno zopet podaljšati.

Kaj bo s predlogo lokalnih železnic, ni znano, vlada ni nič kaj voljna jo res predložiti, ker ne ve, kje dobiti 200 milijonov, ki bi nove lokalne železnice stale.

DRŽAVNOZBORSKA NADOMESTNA VOLITEV V OTTAKRINU.

Pri večerajšnji državnozborni nadomestni volitvi v Ottakringu je bil, kakor je bilo pričakovati, izvoljen socialni demokrat Sever s 9983 glasovi, krščansko-socialni kandidat Heigl je dobil 2132 glasov. V Ottakringu je bilo koncentrirano veliko policije, da niso mogli sodrugí razviti svojega znane terorja.

† GROF NOSTITZ.

V Pragi je umrl v 62. letu starosti član gosposke zbornice, član konservativnega veleposestva v češkem deželnem zboru in voditelj češke katoliško-narodne stranke, grof Karol Ervin Nostitz.

EVHARISTIČNI KONGRES.

Mednarodni evharistični kongres se vrši 12. septembra 1912 na Dunaju.

IZPREMEMBE V NAUČNEM MINISTRSTVU.

Sekcijski šef Kanera, ki je bil, kakor znano, Čeh, je stopil v pokoj in je bil za sekcijskega šefa imenovan kot vodnja srednjega šolstva dr. von Kelle. Nadzorstvo nad ljudskimi šolami in pripravnicami je prevzel vitez plem. Madeyski. Obširen referat v tej sekciji dobi ministerialni svetnik Ardelt. V vsučiliški oddelku sprejmejo tudi enega profesorja češke univerze. Za predstojnika prezidialnega biroja je imenovan sekcijski šef dr. vitez plem. Mayer.

IZPREMEMBE V ŽELEZNIŠKI UPRAVI.

Vsled naraščajočega dela in reform v železniški upravi se je imenoval generalni inšpektor avstrijskih državnih železnic, in sicer se je to mesto poverilo Karolu Rotherju. Vodstvo obratnega oddelka se je poverilo Ottokarju Trnki, ki je avanziral obenem za sekcijskega šefa. Za predstojnika prog državne železniške družbe je imenovan stavbni nadsvetnik Burger, oddelke za delavnice in dobavo materiala pa se je začel poverilo vitezju pl. Littrowu, vodstvo strojnotehničnega oddelka pa prevzame dr. Gölsdorf.

MONARHISTIČNA AKCIJA V PORTUGALU.

Lizbonski listi poročajo, da so 2. t. in. neznanci poizkusili železniško progo razstreliti. Iz Oporta je priplula v Lizbon krizarka s 125 kralju zvestimi pomorščaki. Prebivalstvo v provinci Minho se je vzdignilo in razobešalo kraljevske zastave.

V MEKSIKI.

V Meksiki je izvoljen za predsednika republike Madero.

Koroške novice.

k Rožek. Cesar je sankcioniral postavbo deželnega zbora koroškega, po kateri se razdeli občina Rožek v dve občini: v občino Rožek in v občino Ledence. Dosedanja skupna občina je v

slovenskih rokah. V Rožeku je podružnica Südmarke, nemškega Schulvereina in drugih nemških društev.

k Duhovske vesti. Za župnijo Vogrče pri Pliberku je imenovan dosedanjí župnijski upravitelj č. gosp. Ivan Sekol. Za župnika v Sent Danijelu nad Pliberkom je imenovan č. g. Franc Božič, župnik v Javorju pri Črni. Dosedanjí župnik č. g. Ivan Serajnik odide za župnika v Timenico pri Celovcu. — Za kateheta v Borovlje je imenovan nemški kaplan Thomann, ki ni zmožen slovensčine. Ko se bodo otroci v Borovljah privadili nemškemu izrazu v verouku, se bodo tudi nemško izpovedovali in bodo nemško molili — če bodo sploh molili. V škofiji veje sever. V Velikovu že tudi »deluje« nemški katehet Almer, a poleg svoje službe tudi kot slavnostni govornik na schulvereinskih zborovanjih — pa ne moreče na zborovanjih katoliškega »Schulvereina« — ampak na nemško-nacionalnih shodih.

Dnevne novice.

+ Shod Kmečke zveze za kranjski okraj je bil nad vse sijajen. Nad 300 mož se je zbralo v prostrani dvorani »Ljudskega doma« v Kranju. Shod je vodil predsednik Kmečke zveze, Brodar. Državni poslanec Demšar je govoril temeljito o povzdigi našega narodnega gospodarstva. Poleg dela za živinorejo je treba povzdigniti zlasti lesorejo. Vpeljati je treba racionalno gospodarstvo z gozdovi, iz katerih črpa kmet stalen dohodek za povzdigo svojega gospodarstva sploh. Žal, da je lesna trgovina največ v rokah naših političnih in narodnih nasprotnikov in bati se je, da jo po lesnem kartelu dobi par kapitalistov popolnoma v roke. To bi pomenjalo konec naše lepo razvite lesne obrti. Zborovalci so z odobravanjem sprejeli njegov govor in na predlog dekana Koblarja sklenili resolucijo za organizacijo lesne trgovine na združni podlagi. Državni poslanec Jarc je pa podal poročilo o političnem položaju. Razmere v parlamentu so take, da se brez slovensko-hrvatskega kluba ne bo dala ustvariti delavna večina. Delegacija S. L. S. bo pa znala s svojo znano odločnostjo preprečiti vsako drugo kombinacijo, ki bi bila nasprotna našim gospodarskim in narodnim koristim. V novem zasedanju se bo takoj sprožila debata o draginji. Kako prazno je vpitje, da ni mesa, kaže najbolj, da kranjski kmet svojih prasičev še pod ceno prodati ne more. Kljub temu pa je cena mesa vedno enako visoka. Odločno moramo zavrniti način, kakor rešujejo draginjsko vprašnje socialni demokrati. Hrupno veselost je vzbudilo, ko je povedal govornik, kako so sociji v Ljubljani zjutraj demonstrirali proti draginji, popoldne pa pri Novem mestu konsumirali mnogo tucatov piščet itd. Naloga strank, ki jim je za red v državi, bo, da zahtevajo odločno od vlade, da se taki prizori, kakor so se vršili na Dunaju, več ne ponovijo. Govornik se je pečal dalje z uradnim vprašanjem in upravno reformo, z akcijo za ohranitev prasičev in lokalnim vprašanjem. — Njegov poziv, naj ljudstvo kljub vsem liberalnim obrekovanjem, tudi kadar se gre za domače volitve, voli samo odločne može S. L. S., je izzval navdušeno odobravanje.

+ Shod S. L. S. v Lukovku. Pri Saporju v Lukovku se je vršil v nedeljo izvrstno obiskan shod S. L. S. Predsedoval je dekan Nagode. Poročala sta o deželni in državni zboru poslanca Hladnik in Lampe. Na shodu so se odločno zavračale laži, ki so jih pri zadnjih državnozbornih volitvah trosili liberalci. Shod je odobraval stališče S. L. S. o vojnem vprašanju glede na vojsko z Italijo in Turčijo. Z ozirom na bodoče občinske volitve se je sklenilo, da niti en liberalac ne sme priti v občinski odbor. Izreklo se je soglasno zupanje poslancem S. L. S.

+ Sodna imenovanja. Za sodnika sta bila imenovana avskultanta Alojzij Kumljanec v Logatecu in dr. Alojzij Pernat v Vranjskem.

+ Podružnica »Slov. Dij. Zveze« za Primorsko je imela dne 19. septembra t. l. svoj letni občni zbor. Tov. predsednik Vrtovec poroča o izobraževalnem delu članov podružnice. Vsega skupaj so imeli člani v celem letu 80 predavanj na Goriskem. Ko je tov. tajnik Glažar prečital zapisnik zadnjega obč. zbora, poda predsednik radi odsotnosti blagajnika poročilo blagajniškega stanja. Sklene se, da se kolikor mogoče spopolnita naši knjižnici v Devinu in pa znanstvena v Gorici. Nato se izvoli novi odbor: Predsednik pravnik Godnič, podpredsednik bogoslovec Šček; tajnik bogoslovec Butkovič; blagajnik pravnik Zavadlal; knjižničar pravnik Markovič. Novi predsednik

se zahvali za izvolitev. Nato se izvolila dva revizorja: bogoslovec Mozetič in pravnik Orel. Društveni sod bo štel tri člane: bogolov. Šček, bogoslov. Glažar in pravnik Orel. Kot nova člana se sprejmeta abiturijenta A. Ivančič in H. Trdan. Sklenilo se je še sledeče: 1. Predlaga naj se obč. zboru S. D. Z. v Ljubljani ustanovitev eksekutive vsega kat. nar. dijaštva. 2. Med navdušenim odobravanjem se sprejme predlog, naj se preč. župni upravitelj g. Rejec v Ajdovščini imenuje za častnega člana naše podružnice in naj se mu obenem poda udanostna izjava z ozirom na to, da je bil on duševni voditelj našega dijaštva in s tem edini pripomočnik do tega, da ima katoliška misel toliko inteligentnega naraščaja na Goriškem; on je bil, ki je stavil dijaškemu gibanju pravi cilj, ki je s skrajno požrtvovalnostjo in brezprimerno nesebičnostjo deloval za organizacijo; razumtega da je bil vsem našim dijakom pravi duševni oče, je gmojino podpiral tudi ravne dijake; ustanovil je tudi med drugim znanstveno knjižnico velike vrednosti; trudil se je veliko za »Dijaško mizo«; ustanovil je in vodil dijaško »Marijansko kongregacijo«. Predsednik je pozdravil na sestanek došlega g. urednika Kremžarja in predsednika »Centr. dij. Zveze« tov. Ježa, ki je priporočal podružnicam večjega stika s centralo in pa globjega dela v narod. obrambi. Nato se občni zbor zaključil.

+ **Zmaga S. L. S. Z. Rake:** Dne 28. pr. mes. so bile občinske volitve, pri kateri smo sijajno zmagali. Nasprotniki so ostali v veliki manjšini.

— **Srebrno poroko** praznujeta v sredo, dne 4. t. m., v Gorici g. Jernej Kopač in njegova gospa soproga Marija. Pridružujemo se številnim prijateljem g. Kopača in njegove gospe ter jima k temu jubileju iskreno čestitamo. Bog ju ohrani še dolgo čila in zdrava!

— **Gibanje med poštuprometnimi uradniki.** Zastopniki vseh organizacij poštuprometnih uradnikov, in sicer: »Društva poštupnih uradnikov«, »Društva poštupnih uradnikov maturantov« in »Društva čeških poštupnih uradnikov« so v skupnem posvetovanju dne 25. pr. m. sklenili uporabiti najostrejša sredstva v dosego dolgoletnih zahtev. Zahtevajo službeno pragmatiko in časovno napredovanje, kakor tudi prilagodenje aktivitetnih doklad vojaškemu stanarinskemu tarifu in v odpono radi strašne druginje nastalemu skrajnem upolnjenju takojšnje pripoznavo najmanj 20-odstotne druginjske doklade od celotnih dohodkov. Oni zahtevajo vpeljavo časovnega napredovanja z vzvratno veljavo od 1. januarja 1911, brez diferenciranja v njihovi stanovski skupini ter z vračunavo skupne službene dobe z dvoletnicami po 200 K v treh najnižjih činovnih razredih in triletnicami po 400 K v 8. činovnem razredu ter dosego prejemkov tega činovnega razreda brez predstojniške skušnje najpozneje po 20 službenih letih. Oni obstojijo na njihovi uvrstitvi v časovnem napredovanju na prvem mestu za akademsko izobraženimi uradniki na podlagi zahtev, ki so predpisane pri nastavljanju za njihovo kategorijo. To zjedinenje vseh poštuprometnih uradnikov dokazuje globoko vzemirjenost v ti stanovski skupini in kaže trdni sklep, doseči svoje zahteve kaj najhitreje z vsem povdankom in pod vsakimi okoliščinami.

— **Slavno uredništvo dnevnika »Slovenec«**, Ljubljana. Pozivajoč se na določbo § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da priobčite v prihodnji številki vašega dnevnika sledeči

popravek:

Ni res, da je dr. Josip Mandić na shodu N. D. O. prirejenem zoper druginjo dne 24. septembra t. l. hujskal zoper »agrarne izkoriščevalce«, pač pa je res, da sem jaz svoje napade obrnil proti onim agrarnim mogotcem, latifundistom na eni in drugi strani Litave, kateri, dasi tvoreči peščico ljudi preprečujejo vsako uravnavo tržišča mesa v zmislu potreb ljudstva, dočim sem izrecno povdarjal, da je treba izvesti iz vrst »agrarne izkoriščevalce« vse one kmete in kmetiče v Istri, na Goriškem itd., kateri zbog pomanjkanja krme stradajo morda več nego mestni delavci, ni res, da je dr. Josip Mandić pretil »z grozotami revolucije«, res je temu nasprotno, da sem jaz pozivljaval vlastodržce naj črpijo primeren pouk iz dunajskih dogodkov in ne postavijo nejevolje prebivalstva na preveliko skušnjo, v očigled dunajskih dogodkov, katere je smatrali kot velerešen pojav v svojem obupu ne premišljajočega prebivalstva.

Z dolžnim spoštovanjem

dr. Josip Mandić.

Trst, 1. oktobra 1911.

K temu imamo pripomniti le to, da smo omenjeni članek spisali na podlagi poročila »Edinosti«, v katerem mali agrarci niso bili nič izvezti in v katerem so se izvajanja o ljudski nejevolji čisto drugače glasila. Radi bi videli, da bi »Edinost« odgovorila, pa ta o tej stvari značilno že dolgo molči.

— **Povodenj v Dalmaciji.** Iz Skradina v Dalmaciji poročajo, da je reka Krka izstopila iz struge ter preplavila obalo na obeh straneh. Celo mesto Skradin je pod vodo. Škoda znaša nad en milijon kron. Tej veliki nesreči so mnogi krive tamošnje oblasti, ker niso uredile odvodni kanal.

— **Obleke se bodo podražile.** Iz Dunaja poročajo, da krojaški pomočniki in delavci od kosa zahtevajo povišanje plač. Z ozirom na to bodo obleke poskočile v cenah za 10 odstotkov, ako se pomočnikom ugodil.

— **Nov komet.** Astronomi so odkrili novo zvezdo - repatico, ki so jo krstili z imenom »1911. F.« Ta novi komet ima tako močen blesk, da se more videti zelo lahko s prostim očesom na vse zgodaj jutraj. Odkril ga je astronom Beliovski v Gimeisu na Krimu. Nova repatica ima sijaj kakor zvezda druge vrste ter je sedaj v zvezdišču »Leva«, in se z vsakim dnem bolj približuje solncu ter vzhaja vsak dan pozneje.

— **Narodna delavska organizacija v Pulju.** Iz Pulja nam poročajo: V nedeljo je stalo naše mesto v znamenju protestnih shodov zoper druginjo. Enega je sklicala za 10. uro dopoldne v dvorano Narodnega doma »Narodna delavska organizacija«, drugega pa socialna demokracija. Dopoldanski shod »Narodne delavske organizacije« v »Narodnem domu« je bil kaj klavern in je bilo to le nekako prekananje. Akoravno je bil shod sklican za 10. uro, se je mogel otvoriti komaj ob trideset na 11, ob navzočnosti 60 do 80 poslušalcev. Ne dnevnem redu sta bili le dve točki in sicer protest proti vladajoči druginji in eventualnosti. Nastopil je najprvo kot govornik, predsednik organizacije, kateri se je pečal večinoma z obžalovanjem, da je shod tako slabo obiskan. Za njim je govoril drug Vrankovič, kateremu je bila menda poverjena naloga, pečati se z druginjo. Povedal je nekaj starih fraz o zahtevi za odprtje mej, pozabavljaj nekoliko čez agrarce in se sploh pečal s tem, kar prežvekujejo zadnji čas - soc. demokratski listi. Naloga je bila za g. govornika precej težka ker iz lastne izkušnje o druginji ni mogel veliko povedati. (Srečna mladost!) Po tem malo zanimivem govoru je poskrbelo še nekaj drugov za majhno zabavo s svojim prekananjem. Pa nad vse klavern shod se je končal s poblaščenjem predsednika, da ta odposlje ministrskemu predsedniku brzojavnim potom protest proti vladajoči druginji. Brzojavke se na shodu ni prečitalo, zato se za njeno vsebino ne ve. Ta nad vse žalostno izpadli shod je pokazal, da gre tudi s puljsko »Narodno delavsko organizacijo« hitreje nazaj, kakor se je sploh kedaj mislilo, čemur se pa ni čuditi. Kar nima zdrave podlage, ne more uspevati.

— **Rdeča »manifestacija« v Pulju.** V nedeljo je imela poleg »Narodne delavske organizacije« tudi tukajšnja socialna demokracija shod zoper druginjo. Obiskan je bil shod srednje, akoravno je delala socialna demokracija strašno vodo za ta shod. Na shodu so, kakor se čuje, vsi govorniki grmeli nad carinsko politiko, zaganjali se v agrarce in militarizem in sploh pregrevali fraze rdečega časopisja zadnjih dni. Gromenja je bilo na tem shodu veliko, toda o kakšnem pametnem nasvetu, kako druginji v okom priti, tega se ni čulo. Rdečkarji sami dobro vedo, da druginje ne bo mogoče čez noč odpraviti. Njim se gre sedaj za to, da premotijo ono delavstvo, kateremu so za časa državnozbornih volitev obetali zlate čase. Ker so pa nastopili namesto onih obetanih zlatih časov časi največje druginje, kar jo je še sploh kdaj bilo, skušajo vse to navaliti na druge rame. Iz obiska tega malopomembnega shoda se da sklepati, da je že tudi delavstvo sito vednega zabavljanja in večnih rdečih obljub, katerim še niso nikdar sledila dejanja. Mir se ni kalil, ker je najbrže slabo vreme zadrževalo mularijo doma.

— **Monte Carlo v Opatiji.** Ni treba več potovati v Nizzo, da se gre lahko igrati v Monte Carlo. Stvar je postala cenejša, treba se je peljati samo v Reko in od tam v Opatijo. Treba je imeti samo nekoliko protekcije, da se more priti v novi igralni paradiž, kjer se lahko svoj denar pomnoži ali pa izgubi do zadnjega vinarja. Od 1. julija koncesionirani igralni klub v Opatiji velja oficijelno kot strogo zaključena družba. Po strani pa se tudi izve, da se more vanjo »supeljati« tudi veleposestniki, tovarnarje in znane osebe. Mlado pod-

jetje, kot se poroča, zna lepo vzcveteti. Sedaj tiči še v »otroških povojih« ter se ga varuje strogo pred javnostjo, da ne pride vanj kak nepoklicani. Opatija stremi torej po višku modernosti. Čudno je le, da more v današnjih časih dobiti kak igralni klub še koncesijo!

— **O groznem umoru v Ribniku** se poroča, da je sodnijska preiskava dognala, da je zažgal slamo, na katero so vrgli kmetje Čeha Tuhaneka, kmet Mihael Črnič, ki je tudi nanj streljal, ko je gorel. Kmet Bosiljeval pa je zvezal Tuhaneku roke, ko so ga ujeli, z originalnimi ključavnicami. Kot krivci tega groznega zločina so bili aretovani Miko in Tomo Črnič, Mato Bosiljevac, Izidor in Miko Količ, Janko Kojar, Franjo Jakljevič, Valent Falina, Josip in Mato Gojmerac, Miko i Stjepan Sopčič, Mato in Juro Belavič, Ivan Bučar, Ivo Kohanič, Josip Drašković, Josip in Dora Dehlič, Mijo Mlinarič, Marko Vardian in Ignjo Srbelj. Sedem aretovanec so prepeljali v zapore sodišča v Karlovcu, a 10 v zapore zagrebškega sodišča. Tekom včerajšnjega dne pa so prepeljali v Zagreb vse aretovance, ki so bili zaprti v občinski hiši v Ribniku in v karlovcem sodišču. Kot poročajo iz Karlovca, je razburjenje med prebivalstvom v celem tamošnjem okraju zaradi pogostih požarov zelo veliko, ter stražijo ponoči po vseh vaseh straže, da jim kdo ne zažge hiš.

— **Od Sv. Katarine.** Nedavno so slovenski dnevniki poročali, da je pri Sv. Katarini razširjena griža, ki je zahtevala več žrtev. Čudimo se, kako je dotični dopisnik v našem zdravem kraju našel grižo, ki bi bila žrtve zahtevala, ko že od meseca junija ni bilo nobenega mrliča in še oni mrliček, ki je za popolnoma drugo boleznijo umrl, je bil dosedaj edini v tem letu.

— **Z Viča se nam piše:** Včeraj je neki bedasti dopisnik z Viča (?) napadal v »Jutru« neko našo učiteljico in nadučitelja. Temu lažnjivcu in obrekovalcu bodi povedano, da se je od konca do kraja zlagal prav debelo! Resnici na ljubo povemo, da je učiteljica iz I. a razreda obdržala radi upornosti dečka Peternela po končanem uku v šoli. Ker se je dotični paglavec uprl in s silo hotel uiti, poslala je po šolskega vodjo, da jej je pomagal dečka ukrotiti; dotaknil pa se ga nihče ni! Nato je fante obljubil, da se bo poboljšal — in učiteljica je poslala domov. V kolikor se pa tiče koritarstva nadučitelja Ravnikari« avljamo radevolje javno, da on kot zvest pristaš S. L. S. ni še nikdar tega bil deležen, kajti od svoje stranke ni prejel niti beliča, ker on ne dela za denar, ampak samo za korist svoje stranke. — Toliko v javno vednost liberalnim učiteljskim koritarjem pri Učiteljski tiskarni.

— **»Radovedneži na Glincah«.** »Radovedneže na Glincah« imenuje »Zarja« dne 28. septembra v št. 96. svoje rdeče bratce. V vsej svoji prekanjenosti jih ni mogla bolj označiti, kakor s tem otrokom lastnim pridevkom. Če bi bila še pristavila brezvestni radovedneži, bi podala popolno sliko demokrata. Mi nismo nikdar vprašali, kaj je z vašim društvom »Vzajemnost« na Glincah, nismo se brigali, za kaj se je porabil denar, ki ste ga nabirali za to društvo, nismo vprašali, kakšni uspehi so se dosegli. Če nam vse to odkrijete, potem tudi mi vam natančno povemo, čegava last je »Katoliški dom«, dasiravno tega nikomur nismo dolžni pojasnjevati, najmanj pa vam »radovedneži«, ki za »Dom« niste prispevali beliča. Da pa vsaj nekoliko potolažimo vašo radovednost, vam povemo, da je vsestransko preskrbljeno, da »Katoliški dom« nikdar ne bo postal nekatoliški in da marsikateri, ki v začetku v »Dom« niso prihajali, sedaj pridejo vsak večer.

— **Ustanove za železničarje.** Kakor vsako leto, razdelili se bodo tudi letos dohodki sledečih ustanov med uboge, vpokojene železničarje: Oesterreichischer Eisenbahn - Unterstützungsfond, Mathias Ritter von Schönerersche Stiftung, Moritz Freiherr von Königswartersche Stiftung, Stiftung für österreichische Eisenbahninvaliden, Ferdinand Linder Stiftung, S. Hahn Stiftung, Friedrich August Birksche Witwen- und Waisen Stiftung, Josef Dorreksche Witwenstiftung, Franz Riesner Stiftung. Tozadavne prošnje vlagati je najkasneje do 31. oktobra l. l. pri tajništvu južnega kolodvora v Ljubljani, kjer se radevoljno dajejo tudi vsa druga pojasnila.

— **Umrl je v Gradišču na Primorskem** zidarski mojster Avgust Kerševan, star 29 let.

— **Prvi avstrijski letalni teden** se je začel v Trstu v nedeljo z viharnim vremenom, ki ni bilo ugodno letanju. Vendar so se vršili lepi poleti letalcev Bier, Warchalowsky, Blaschke, Sablatnik, Müller in Umlauff. Privetile so se

pa tudi dve nesreči. Sablatniku se je vžgal pri poletu z nekim pasažirjem del aeroplana, vsled česar je bil prisiljen pristajati z velikansko hitrostjo. Ker je bil sunek letala z zemljo močan, sta se oba letalca poškodovala. Kmalu potem je močan sunek vetra spravil aeroplan letalca Umlauffa iz ravnotežja, da je padel. Letalo se je razbilo, letalec je pa le lahko poškodovan. Tržaški letalec Widmer še ne more letati, ker njegov Blériot še ni dospel. Widmer bo krmaril edini Blériotov enokrovnik pri teh letalnih prireditvah. Letalec Lettis iz Pulja, ki je imel tudi Blériotov monoplan, je pri vajah v petek ponesrečil; ranil se je težko in razbil popolnoma aeroplan; ne bo mogel torej sodelovati.

Dr. u. m. Stanko Fulnecky, rodom Čeh, je imenovan za občinskega zdravnika v Komnu. Nastopil je svojo službo dne 1. oktobra. Znani dr. Reja se sedaj tudi pogaja za zdravniško mesto v Komnu, kjer je služboval pred enim letom. Prostovoljno je odšel v Istro, vznevoljen, ker mu ni hotelo starešinstvo (po večini napredno) akordirati plače, kakor je sam zahteval. Sedaj se pa sili zopet v Komen s pretvezo, da ima ravico do tega mesta. Dr. Reja ni niti kompetiral za razpisano službo; v privatnih pismih je skušal kompetenta dr. Fulneckyja odvrniti, po drugi strani pa zahteva dr. Reja, da ga mora občina Komen naprositi, da prevzame mesto zdravnika. Mi pa pravimo: Občinsko starešinstvo je imenovalo dr. Fulneckyja občinskim zdravnikom in pri tem ostane!

— **Požar.** Dne 3. oktobra ob pol 8. uri popoldne je začelo goreti skladišče lesa tržaške tvrdke G. Orlando v ulici San Francesco v Trstu. K sreči ni bilo vetra, sicer bi bila nevarnost za v bližini se nahajajoča skladišča slovenske tvrdke Mankoč. Gasiti so pomagali tudi vojaki.

— **Stavka krojačev in krojačic v Pulju.** Iz Pulja se nam piše: Tukajšnji krojači so začeli stavkati. Pridružile so se jim tudi šivilje. Vsi zahtevajo za 20 odstotkov višjo plačo.

— **Goriškega župana Bombiga** so v torek slovesno zaprilegli. Pri zaprilegi je bil navzoč podpredsednik tržaškega nameštništva grof Attems.

— **Vlom v posojilnico.** Iz Sežane poročajo: V noči na 18. t. m. so udrii neznanji tatovi v prostore sežanske posojilnice. Prevrtali so železno blagajno, v kateri je bilo denarja okoli 430 K, poleg vrednostnih papirjev; odnesli pa so le 10 K. S pomočjo vetrihov so odprli štiri vrata, da so prišli v prostor, kjer je blagajna. Na podu so pustili svedre, olje, vetrihe in vazelino ter jo odkurili. Morda so čutili, da je pod njimi redarstvena uradna soba.

— **Slovenec umrl v Ameriki.** V Clevelandu je v mestni bolnici umrl Slovenec Majerle, star 22 let. Bolehal je štiri mesece za sušico. Pokojni je bil doma iz Černomlja na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred tremi leti.

— **Denar v torti.** V Mostaru je nek pek v prodajalnici hotel razrezati torto, pa je pri tem zadel na nekaj trdega; ko je natančneje pogledal, je našel v torti za 300 K bankovcev. V drugi torti je pa našel ovrtnik in nekaj drugih drobnarij. Čuden nadev je spravil v torte pekov vajenec, čegar last je bil denar in drugo; fant je malo slaboumen.

— **Strašno hudourje v Krapinskih Toplicah in okolici.** Pretekli petek popoldne je nad Krapinskimi Toplicami in okolico razsajal strašen vihar. Okoli 5. ure popoldne se je utrgal oblak, voda je drla pri vratih in oknih v sobe in hodnike, ki so bili mahoma polni vode. Med dežjem je padala debela toča. V nekaterih kočah je bilo vse polno vode. Vihar je ruval drevesa ter poškodoval zlasti koruzna polja, ki so vsa uničena. Toča pa je zlasti škodovala vinogradom. Upoštevanje je zelo veliko. Najstarejši ljudje ne pomnijo takega viharja. Sreča v nesreči je bila, da ni trajalo dolgo časa.

— **Trije razgrajči.** V gostilno Marje Smola v Zeleni jami so prišli okoli 10. ure zvečer Viktor Jančigaj, brata Jožef in Martin Pavšič, fantje iz Novega Vodmata ter so začeli brez povoda razgrajati. Lotili so se strugarja za železo Jožefa Kordina. Jančigaj je pri tej priliki potegnil dolg nož in z njim grozil z besedami: »Kordin ali ga vidiš, ta je moj oče, ali češ, da ti ga v srce porinem?« Jože Pavšič ga je pri tem udaril z roko po licu. Baje je Kordin napadalcu ta udarec vrnil. Martin Pavšič je takoj pograbil stol ter hotel Kordina udariti, a ta je skočil v sosedno sobo ter se obvaroval s tem težke poškodbe. Pavšič je zadel le vrata. Jančigaj je nato nalašč poškodoval dve steklenici in ni hotel plačati zapitka. Vse tri nemirneže so navzoči gosti pod kap postavili in vežna vrata zapah-

nili. Razgrajati so pred gostilno zahtevali od krčmarice še pijače, ker pa ni ustregla njihovi volji, so ji gostilničarsko znamenje pred vrati odtrgali. Sedaj bo gotovo imelo zadnjo besedo v tej zadevi sodišče.

Nočni vlom v župnišče. Neznani tatovi so vlomili v noči od sobote do nedelje v kronberško župnišče pri Gorici in ukradli č. g. vikarju Vodopivcu 300 K denarja, hranilno knjižico za 2000 K in več drugih reči. Hoteli so tudi v klet, a se jim ni posrečilo. Ker je bil zunaj velik veter tisto noč, se ropot ni slišal.

Kdor je pri obnem zboru Straže zamenjal v gostilni visečo pelerino in klobuk, se prosi, da isto pošlje, nakar dobi svoje stvari. — A. Fritz, Celovec, hotel Trabesinger.

Kavarnarji v Pragi nameravajo z ozirom na podraženje mleka in sladkorja zvišati cene svojim kavarniškim produktom.

Ljubljanske novice.

Ij Predavanje S. K. S. Z. v »Ljudskem domu«. Včeraj zvečer so se začela običajna predavanja S. K. S. Z. Predaval je g. dr. J. E. Krek. Obravnaval je zelo zanimivo vprašanje, kako so nastale sedanje gospodarske razmere. Predavatelj nam je podal gospodarski razvoj držav v zadnjih tridesetih letih in nas opozarjal na sedanje gospodarske posledice, v katerih naš svet živi. Predavanje je bilo izborno obiskano; na predmet, katerega je predavatelj obravnaval, se pa še povrnemo.

Ij Izredno zanimivo skloptično predavanje v »Ljudskem domu«: Vojška med Turčijo in Italijo. S. K. S. Z. se je posrečilo za en večer pridobiti najnovejše skloptične slike o Tripolisu in ob Sredoz. morju. Nad 100 prekrasnih skloptičnih slik nas popelje na pozorišče turško - laške vojske. Predavanje se vrši v veliki dvorani »Ljudskega doma« prihodnji petek 6. oktobra točno ob 8. uri zvečer. Ker je z ozirom na res aktualen predmet, pričakovati najštevilnejše udeležbe so sedeži v predprolaju že v trafiki g. Šoukala, v petek zvečer se bodo pa prodajali pri blagajni. Vstopnina je določena: Sedeži I. vrste 1 K, sedeži II. vrste 40 v, stojišča 10 v. V petek zvečer vsi v »Ljudski Dom«!

Ij »Krivoprisežnika« igra »Ljudski oder« to nedeljo, 8. t. m., ob pol 8. uri. Igra je narodna in za slovenske razmere prirejena. Sodeluje mešani zbor »Ljubljane«. Igra je prav dobro naštudirana. Njena uprizoritev je silno težka, ker stavi na tehnično stran scene in celega oderskega aparata velike zahteve, ki jih bo »Ljudski oder« vsled modernih pripomočkov, ki jih ima na razpolago, rešil prav dobro. Prvič se predstavi občinstvu v vlogi Frana gospod Potrato, krivoprisežnika igra gospod Kalar in Veroniko gđc. Erjavac. Tudi gđc. Zakrajškova kot Zidarka bo prvič debitovala in kot kočarica nastopi gđc. Čatarjeva. Ostale večje vloge so v rokah g. Gorskega, Svetličiča in Novaka. Obeta biti prav lep in zanimiv večer. **Vstopnice se dobe v Katoliški bukvarni** od osmih zjutraj do sedmih zvečer.

Ij Telovadba starejših bratov telovadnih odsekov Orlo v Ljubljani se prične v petek, 6. oktobra 1911, v Ljudskem domu ob 8. uri zvečer.

Ij VII. umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča se otvori v četrtek, 5. oktobra ob pol 12. uri dopoldne za splošni obisk. Vstopnina 1 K, ob nedeljah in praznikih 60 v, za dijake in delavske organizacije 40 v. Posebna vabila k otvoritvi se ne bodo razpošiljala. Od petka naprej je razstava otvorena vsak dan od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Ij Zahvala. Poveljstvo c. in kr. pehotnega polka vitez Milde št. 17 je na prošnjo mestni magistrat, da izreče vsemu civilnemu prebivalstvu deželnega stolnega mesta Ljubljane zahvalo za prijazno nastanjanje tega polka v Ljubljani za čas letošnjih manevrov.

Ij Adolfa Ribnikarja so liberalni zaupniki postavili za kandidata za ljubljanskega deželnega poslanca in se bo Adolf Ribnikar 7. t. m. v »Mestnem domu« predstavil ljubljanskim volilcem.

Ij Burianov koncert. Koncert tega slovitega opernega pevca pomeni za naše mesto pravi umetniški dogodek. Predno se Burian na umetniško potovanje v London in New York poda, hoče prirediti nekaj koncertov. Na programu, ki ga bo izvajal v Ljubljani in ki bo v kratkem priobčen, je več točk iz Wagnerjevih in slovanskih oper.

Ij Zlato v kolesu. Ko so pred nekaj dnevi pri steklarju Juliju Kleinu snajžili stanovanje, je izginila iz neke skatule zlata ovratna verižica. Po ovadbi je policija zadevo takoj temeljito pre-

iskala in prišla nato, da je storilec steklarski pomočnik Jožef Zlogar, rodom iz Gorice. Navedenec je dejanje priznal in tudi povedal, da ima verižico skrito v kolesni bilanci, kjer so jo tudi resnično dobili. Po izvršeni predpreiskavi so Zlogarja oddali sodišču od koder bode moral po prestani kazni k vojakom.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ciril Lamovšek, čevljarjev sin, 4 mesece. — Jera Verhuneč, delavčeva žena, 55 let. — Ivan Ainole, posestnik, 60 let. — M. Kranjc, občinski ubožec, 78 let. — Marija Arh, delavka, 57 let. — Karolina Hess, mestna uboga, 72 let. — Ivan Mušič, hlapec, 78 let. — Ivana Košenina, bivša delavka, 79 let. — Ivana Podkrajšek, žena nadsprevodnika južne železnice, 77 let.

Ij Snežilo je v nedeljo v noč in v ponedeljek dopoldne po hribih in planinah.

Ij Vsled deževja so reke in potoki povsod narastli. Ljubljanka kaže od nedelje večera 150 m nad normalom. V Gruberjevem kanalu so morali večeraj zjutraj zaradi narasle vode zatvoriti na Prulah odpreti, da se voda odtega po Gruberjevem kanalu.

Ij Jesenski mrz. Od petka do danes je padla pri nas temperatura od 14 na 7 stopinj R.

Ij Od stopnje do stopnje. Karl Nekerman, 48 let star, iz Ljubljane, bivši trgovski sotrudnik, je začel na kriva pota. Nič manj kot 25 predkazni ima zaznamovanih, največ med njimi zaradi vlačugarstva. Ker vse to ni nič pomagalo, oddal se je leta 1910. v tukajšnji prisilno delavnico. Zaposlen je bil do julija t. l. v tamošnji pisarni, ker mu pa to delo ni dopadlo, se ga je rešil s tem, da je simuliral očesno bolezen. 2 zdravnik sta ga preiskala in konstatirala, da ima zdrave oči. Obdolženec se je pa jezil nad zdravnikoma, češ da nič ne razumeta. Nakazalo se mu je druga dela, in tako bi bil moral dne 15. julija t. l. pomagati pri razkladanju premoga. A tudi to delo mu ni dišalo in se je izgovarjal, da je bolan. Na pripombo nadpaznika, da mu nič ni, jel se je z njim prepirati, nakar se mu je prisodila hišna kazen štiri tedne zapora. V svoji jezi je vpricho navzočih razžalil cesarja, to pa le zato, da bi se rešil prisilne delavnice in prišel pred sodišče. Ta želja se mu je izpolnila, kajti obsojen je bil na 14 mesecev težke ječe in tako mu bo možno zamenjati prisilno delavnico z Gradiško.

Ij Kravo je ukradel dosedaj še neznan tat posestniku Martinu Berlanu iz Žalne. Krava je štiri leta stara, rmenobe barve bolj majhna ter ima bele navzgor obrnjene roge. Sled vodi v smeri proti Višnjigori. Pozor pred nakupom!

Ij Mošt z Vipavskega se toči v Ljubljani po 88 vinarjev liter. Trgatev se je tudi na Štajerskem in Dolenjskem že pričela. Novino prodajajo na Goriškem in v Istri po 50 do 60 K hektoliter. Vino je dobro in sladko.

Telefonska in brzojavna poročila.

HRVATSKO - SLOVENSKI KLUB PRI BARONU GAUTSCHU.

Dunaj, 4. oktobra. Ministrski predsednik je povabil načelnika Hrvatsko-slovenskega kluba dr. Šusteršiča na razpravo jutri, takoj po zbornični seji. Prva seja Hrvatsko - slovenskega kluba se bo vršila skoraj gotovo v petek zjutraj. Pričakuje se, da se prične v klubu politična debata, v koje posledici utegne klub stopiti iz reserve, katero je varoval v poletnem zasedanju.

LAŠKE NESRAMNOSTI SE NADALJUJEJO.

London, 4. oktobra. Reuterjev biro poroča: Vojvoda Abruski je poslal turški oblasti v Prevezi ultimatum, da bo laška flota Prevezo bombardirala, ako Turki ne predajo svojih bojnih ladij, ki se v pristanišču nahajajo.

Dunaj, 4. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča iz Aten: Vojvoda Abruski je zahteval, da se turške torpedovke, ki se nahajajo v pristanišču Arta udajo, če ne, bo po 24. urah bombardiral preveški fort in s silo udrl v pristanišče.

Dunaj, 4. oktobra. »Zeit« poroča: Komunikacije s Prevezo so pretrgane. Prebivalstvo in oblasti so zbežale. Lahki mesto bombardirajo.

Janina, 4. oktobra. Vali v Janini poroča, da so se včeraj ponoči laške bojne ladje prikazale v pristanišču Rešadije, a so se nato odda-

ljile v smeri proti Prevezi. (Če je to res — in Reuterjev urad je jako verodostojen, presega nesramnost Italije že vse meje. Italija je na vprašanje našega zunanjega urada odgovorila, da ne bo več v Albaniji operirala in oficijozna »Westminster Gazette« je imenom angleške vlade Lahe opomnila, naj s tem ne dražijo Avstrije. Kljub temu abruski vojvoda nadaljuje svoje za evropski mir skrajno nevarne manevre. Upamo, da grof Aehrenthal nastop s skrajno odločnostjo!)

Rim, 4. oktobra. Križarke vojvoda Abruskega sta vjeli dve turški jadralnici pri otoku Leucas in jih pognali v Brindisi. Laško ljudstvo je to vest z velikim navdušenjem sprejelo.

TRIPOLIS ZAVZET.

Rim, 4. oktobra. Glasom angleškega poročila veje od včeraj pol 6. ure zvečer nad tripoliškim fortom laška zastava.

Rim, 4. oktobra. Viceadmiral Faravelli je svoji vladi brzojavil, da se je laško brodogve pri svojem bombardiranju oziralo na to, da se mestu kolikor mogoče malo škode prizadene. Laški topovi so uničili le en svetilnik. (To je zopet junaški čin!)

Glasgow, 4. oktobra. Neka glasgowska tvrdka je prejela radiotelegram, da so laške ladje pred zavzetjem Tripolisa nekaj, sicer od vojakov zapuščenih točk, ki jih nobeden ni branil, bombardirali. (»Eviva Italia!«)

CESAR VILJEM TURŠKEMU SULTANU.

Berolin, 4. oktobra. Cesar Viljem je turškemu sultanu brzojavil sledeče: »Jaz sem velik prijatelj Vašega Velikanstva in Vašega cesarstva. Živahno obžalujem sedanje velike težave, v katerih se nahajate, sem pozval svojo vladu, naj stori korake, ki so pa dozdej ostali brezuspešni. Vendar ne bom odnehal in z božjo pomočjo upam, da se bo začela vnovič intervencija in se bo v pravem času našla pravična rešitev. Viljem, cesar.«

MIR?

Carigrad, 4. oktobra. Vsled brzojava nemškega cesarja in prizadevanj velevladi se sodi, da se v najkrajšem času sklene med Italijo in Turčijo mir. Turčija je čeprav težkega srca sklenila Tripolis žrtvovati.

TURKI SE PRIPRAVLJAJO NA ODPOR V NOTRANJOSTI DEŽELE.

London, 4. oktobra. Iz Malte poročajo, da se je turška garnizija v Tripolisu, zapustivši trdnjave, ki so nezmogljene za brambo, umaknila 80 km stran od obrežja in se naslanja na 80.000 Arabcev, ki so oboroženi z mavzercami. Avantgarda Arabcev pa stoji 30 km za Tripolisom in sestoja iz 1200 mož. Tudi v Sfaxu v Tunisu se Arabci giblijejo.

LAŠKI EKSPEDICIJSKI ZBOR.

Rim, 4. oktobra. Priprave za ekspedicijski zbor v Tripolis se čisto pravilno nadaljujejo.

TURŠKI KABINET.

Carigrad, 4. oktobra. Turki se zdaj niso sestavili novega kabineta. Mornariški minister je svojo demisijo preklinal. Kiamil-paša in Hilmi-paša sta včeraj konferirala s Said-pašo.

TURKI ŽE POSTOPAJO PROTI LAHOM.

London, 4. oktobra. Bojkot proti laškemu blagu se je kljub odsvetovanju turške vlade že v celi Turčiji začel. Vlada je odpustila vse laške delavce. Policija v Carigradu je ukazala agenciji laške paroplovne družbe, da zapre svoj urad. V Solunu se bo laška šola zaprla.

CESAR SPREJEL AVSTRIJSKEGA POSLANIKA PRI KVIRINALU.

Dunaj, 4. oktobra. Cesar je razun grofa Aehrenthala sprejel v avdijenci tudi poslanika Avstro - Ogrske pri Kvirinalu, de Merey-a.

MOBILIZACIJA BOLGARSKE.

Belgrad, 4. oktobra. »Mali Journal« poroča iz zanesljivega vira, da Bolgarska popolnoma na tihem mobilizira ter da namerava zbrati 101.000 vojakov, popolnoma pripravljenih za vojsko.

KOLERA PRI REKI PRENEHALA.

Reka, 4. oktobra. Kolera v Dragi je popolnoma prenehala. Iz barake na Trsatu so bile včeraj izpuščene zadnje tri osebe. Na kolero je v Dragi umrlo trinajst oseb.

KOLERA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 4. oktobra. Danes je preteklo devet dni, odkar se ni pojavil tu noben novi slučaj kolere.

ARETOVANA VOJAŠKA VOHUNA.

Krakov, 4. oktobra. Včeraj so tukaj aretovali v nekem hotelu 29letnega bivšega ruskega železniškega urad-

nika Zigo Wagnerja v trenutku, ko je izdeloval neko poročilo za ruski generalni štab v Varšavi. Pri aretovancu so našli veliko število kompromitujočih papirjev. Wagner je kot ruski vohun ob jesenskih vojaških vajah na Zgor. Ogrskem vohunil, kakor tudi pri utrdbah v Krakovu in Przemyslu. Z ozirom na konfiscirane papirje so aretovali tudi nekega knjigovodjo ter ga izročili sodišču.

UVOZ ŽIVINE IZ SRBIJE.

Belgrad, 4. oktobra. Kakor znano, je pred nekaj dnevi dovolila ogrska vlada dvema srbskima tvrdkama 15.000 zaklanih prašičev po avtonomnem carinskem tarifu uvoziti v Avstrijo. Srbska vlada pa tvrdkama ni hotela dati potrebnih listin ter je tako preprečila izvoz v Avstrijo. O vzrokih te odredbe od strani srbske vlade poroča »Stampa«: Srbska vlada se je po izčrpanju v trgovinski pogodbi dolčenega kontingenta obrnila na Avstrijo s prošnjo, naj dovoli uvoz srbske živine po avtonomnem carinskem tarifu, ker je tako dovoljenje v avstrijsko - srbski trgovinski pogodbi izrečno določen kot poprej. Ker za časa posredovanja srbske vlade mesno vprašanje v Avstriji še ni bilo aktualno, je celo zadevo ogrska vlada zavračevala in Srbija je ostala brez odgovora. Pred nekaj tedni sta se pa oba eksporterja živine Nikolačević in Marković osebno peljala v Budimpešto intervenirati ter sta tudi dobila dovoljenje za uvoz. Nato pa je srbski ministriški predsednik Milovanović izvoz prepovedal.

NESREČA V LOMU.

Toulon, 4. oktobra. Pri pogrebu žrtve ponesrečene ladje »Liberté« je prišlo do velikih spopadov med socialističnimi delavci arsenala in policijo. Pri polomu neke tribune je bilo ranjenih 232 oseb in med temi težko 30 oseb.

Štajerske novice.

Š Slovenska zmaga. Od slovenskega volivnega odbora priporočeni kandidatje so zmagali tudi pri volitvi članov pridobinske komisije za III. razred okrajnega glavarstva Maribor. Izvoljeni so: gg. Glaser Viktor, lesotržec na Smolniku, Jos. Mule, gostilničar v Rušah, M. Lesjak, gostilničar v Slivnici pri Mariboru in Alojzij Pinter, trgovec v Slovenski Bistrici. V tej skupini so dosedaj zmagali vedno Nemci. Zmaga Slovencev v tej skupini pomeni, da smo glede obrtništva in davčne moči tudi v višjih kategorijah močnejši kot Nemci. Prazno je torej nemško hvalisanje o nemški davčni moči.

Š V žetalah pri Rogatcu je priredilo Katol. bralno in izobraževalno društvo v nedeljo, dne 24. t. m. po večernih poučni shod vinogradnikov. O ravnanju s sodi in s moštom ob času trgatve je govoril jako stvarno gosp. ravnatelj Ivan Bele. Bralno društvo se mu tem potom še posebno zahvaljuje za njegov trud. Poslušalcev je bilo čez sto samih vinogradnikov in njihovih sinov. Isto nedeljo po rani maši so priredili liberalci tudi svoj shod; pa nesrečni nadučitelj Sotošek in njegov predsednik, Simon Potočnik, sta imela samo deset poslušalcev. Z liberalci pri nas pač ne gre naprej, in ne gre.

Š Dekletom! Znana vrla prijateljica Pepca Senica v Šmarju pri Sevnici je izdala knjižico »Slovensko deklet«. Priporočamo vsem našim mladencem, da si to lepo knjižgo takoj naroče pri pisateljici, 1 komad stane 40 v, po pošti 50 vin.

Š Pri igranju umrl. V nedeljo, dne 1. oktobra, ob 5. uri popoldne je nenadoma umrl pri kvartanju v svojem stanovanju v Gradcu delavec Janez Vivod. Naenkrat je zgubil večjo igro, kar ga je tako razburilo, da mu je otrpnilo srce.

Š Orožnik odpeljal omoženo posestnico. Graški listi poročajo, da je v Jurklostru pri Laškem orožniški stražmojster tiho odvedel 48-letno omoženo posestnico Frančiško Pregrad. Do sedaj še niso mogli zaslediti »mladega« para.

Š Kavalerijsko brigadno častniško šolo premeste v Maribor.

Š Trgatev. V ljutomerskem-ormoškem vinorejskem okraju prične se splošna trgatve dne 9. oktobra. Vsi vinogradniki, naj si bode kmet ali gospod, tekmovali so v pokončevanju raznih škodljivcev, torej vsi vinogradi krasno izgledajo. Kar se tiče blaga, bode trgatev izvrstno izpadla, manj zadovoljiva bode ista kar se tiče množine. Več partij se je tudi že predpridalo po cenah 54—68 h liter mošta. Kdor se hoče z izvrstnim lutomerčanom preskrbeti, ima sedaj priložnost za to.

Š Umrla je v Gradcu gospa Amalija Hren, soproga višjega sodnega svetnika g. Jakoba Hrena v Gradcu.

š Napad na župnika. Radi volitev v Veliki Dolini je krčmar Franc Dolinar zavrtno napadel župnika, ki se je pa rešil, ker je njegova krepka roka premagala napadalca.

š Letošnja vinska trgateg. Poroča se nam, da je letošnja vinska trgateg v sromeljskih, kakor sploh po vseh bidezelskih krajih zelo slabo izpadla. Nabralo se je bolj kot polovico manj, kot prejšnja leta. Ker so tudi vse zaloge prejšnjih letnikov pošle, bodo cene letošnji izborni kapljici zelo visoke, gotovo nad 50 h liter.

š Nepošten pismo. Iz Celja poročajo: Čevljar Flis je bil leta 1904. uslužben pri pošti v Laškem kot pismo. Opravljal je svojo službo zelo nemarno in površno ter zakrivil več goljufij in tatvin, tudi je ponarejal podpise na poštinih nakaznicah. Do leta 1905. je ostal v službi, potem je izginil. Prepotoval je Nemčijo in šele letos so ga izsledili ter izročili celjskemu okrožnemu sodišču, ki ga je obsodilo na tri mesece težke ječe.

Mnenje gospoda **dr. W. Polednicek**, zdravnika civilne bolnišnice »Hoch- und Deutschmeister«.

Braunseifen.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Zahvaljujem Vas za poslano **Serravallovo Kina vino z železom**. Rabim ga že več let v bolnišnici in v praksi z dobrim uspehom.

Braunseifen, 9. septembra 1909.

Dr. W. Polednicek.

V dobi okrevanja.

Vselej, kadar se želi pridobiti moči, torej prav posebno v dobi okrevanja po prestani bolezni, se je že večkrat in sijajno izkazala

SCOTT-ova emulzija

Scottova emulzija, sama na sebi zelo bogata na redilnih snoveh, vzbudi obnem tek, s čimur je rešena glavna zadača. Obnem je pa Scottova emulzija popolnoma lahko prebavna in tako dobro dišeča, da jo odrasli in otroci zelo radi zavživajo in dobro prenesejo.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka „Scott“, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. Cena izvirni steklenici K 2-50. Dobi se v vseh lekarnah.

2693

5

Prodajalka

popolnoma večja trgovina z mešanim blagom, z dobrimi spričevali, želi stalne službe na deželi, proti mali plači. Vstop takoj. Cenjene ponudbe pod „PRIDNOST“ Franciskanska ulica 8 I. nadstropje, LJUBLJANA. 2935

20 delavcev

za gradnjo vodovoda se sprejme. Plača od metra K 1-20 ali pa K 3-60 na dan. **Lud. Lovšin**, akordant, Trbovlje, kol.

Enonadstropna hiša

v Lahovčah p. Komenda pripravna za kakšno obrt, s hlevom, vodnjakom, dvema podoma, lepim sadnim vrtom, dalje na željo tudi nekaj zemljišča ter kakih 200 korakov oddaljen mlin se proda iz proste roke. — Več pove **Franc Ambrož**, posestnik, Lahovč p. Komenda. 2953 2

Kam pa prijatelj?

V Vižmarje št. 61. Tam prodaja **G. PODREKAR** prav prijazno 2701

hišo z vrtom

ki hoče pospelevati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ver doseči nežno mehko kožo in belo polt, se umiva le z **Steckenpferd** (znanka Steckenpferd) trdke Bergmann & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfümum t. d. 608

Prodajalka

trgovsko izobražena, z večletno prakso, vajena knjigovodstva, išče primerne službe takoj. Gre le na deželo, Štajersko ali Koroško. Cenj. ponudbe: »Zanesljivost«, post. rest. št. 1000, 2977 Ljubljana.

Spreten

uradnik

se išče za večji

tovarniški obrat.

Kristjan, 22—28 let star, ne- oženjen, popolno znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Splošna in trgovska izobrazba. Ponudbe pod: »002—W. A. 7288« na **Rudolfa Mosse**, Dunaj I., Seilerstätte 2. 2989

Anton Polanc
posestnik valjčnega mlina

Fani Polanc roj. Simončič
poročena

Radeče, dne 4. oktobra 1911.

V vsaki hiši lahko izostanejo velike neprijetnosti pralnega dneva, ako se namoči perilo že na predvečer s pralnim praškom ki popolnoma izloči vso nesnago. Pralni prašek je predmet zaupanja, kajti lahko je ponarejen in težko je ponaredbo dognati. Ako kupite izdelek trdke, katera Vam za pristnost jamči, tedaj bodete gotovo prejeli zanesljivo pralno sredstvo. Ponarejeni pralni praški (prah iz mila) sicer tudi dobro čistijo, a uničijo v kratkem času vsako perilo. Najboljši in najzanesljivejši pralni prašek je vsekakor

Schichtov pralni ekstrakt „Ženska hvala“.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306-2 m. sred. zračni tlak 736-0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Velovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
2	9. zveč.	731.7	6.4	sr. jvzh.	dež.	
3	7. zjut.	35.5	6.5	sl. jug.		5.9
	2. pop.	36.5	10.0	sr. jvzh.	oblačno	
4	9. zveč.	37.9	5.1		jasno	
	7. zjut.	38.4	4.5	brezvetr	megla	0.5
	2. pop.	37.7	10.5		sk. obl.	
Srednja včerajšnja temp. 6.7° norm. 12.6°						
Srednja predvčerajšnja temp. 7.2° norm. 12.5°						

Kurzi efektov in menjic.

dne 4. oktobra 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	91-40
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	91-40
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	94-54
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	94-55
Avstrijska zlata renta	114-95
Avstrijska kronska renta 4%	91-40
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	80-05
Ogrska zlata renta 4%	110-65
Ogrska kronska renta 4%	90-35
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	79-20
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19-68
Kreditne delnice	639-50
London vista	241-67 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-87 1/2
20 mark	23-57
20 frankov	19-21 1/2
Italijanski bankovci	94-90
Rublji	2-54 3/4

Namesto vsacoga drugega obvestila.

Ivan Podkrajšek, žel. nadsprevidnik v p. s. potrdim srcem naznanja v imenu svojih otrok **Line Domjanovič**, **Josipine** in **Matijsa Podkrajšek** ter vseh ostalih sorodnikov žalostno vest, da je iskreno ljubljena soproga, mati, stara mati, sestra in tašča gospa

Ivana Podkrajšek

včeraj ob 7. uri zvečer previdena s sv. zakramenti za umirajoče po dolgi mučni boleznini v 70. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. Pogreb preblage ranjke bude v četrtek ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Črevljarska ulica 2.

Ljubljana, 4. okt. 1911.

2992

Priporočamo novo trgo- vino z

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej bazar)
postaja elektr. železnice.

Proda se iz proste roke srednje veliko

lepo posestvo

na Prevolji pri Lukovici z vsem gospodarskim orodjem, vse v najlepšem stanju. Več se poižve pri lastniku **M. Ravnikar**, Domžale. 2921

2996

Razglas.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) podeli za šolsko leto 1911/12 visokošolcem iz ustanove **Franca Rapoc** devet podpor po K 300 ter še posebej tri podpore po K 300.

Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti (za podpore iz Rapocheve ustanove posebno iz mariborskega in šoštanskega okraja).

Prošnje za podporo, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštva, spričevali o izpitih in z indeksi, je vložiti pri **posojilnici v Mariboru (Narodni dom) do 20. vinotoka t. l.**

V prošnjah je tudi omeniti, uživa li prošnik že drugod kako podporo in v katerem znesku ter se naj tudi navede študijski semester.

V Mariboru, dne 29. septembra 1911.

Ravnateljstvo.

Modna in konfekcijska trgovina

M. Krištofič-Bučar

se je preselila v lastno hišo na Stari trg št. 9.

Priporoča zelo pomnoženo damsko in otročjo zimsko konfekcijo, po znano najnižji ceni, tudi po meri

Posebno krasne: kostume, plašče, pelerine, razne jopice, krila, domače halje in bluže in otročje oblekice.

Velika izbira perila in higijeničnih potrebščin za novorojenčke.

Pošilja na izbero tudi po pošti. 2993

Feliks Toman
Ljubljana, Resljeva cesta 30
nasproti skladišč južne železnice.
Največja zaloga vsakovrstnih

nagrobnihi spomenikov
iz črnega švedskega granita, labradorja, belega in sivega marmorja i. t. d. 2937

Nizke konkurenčne cene, solidni proizvodi. Načrti in proračuni brezplačno.